

Argumentační manuál proti vyhlášce Ministerstva zemědělství

Kampaň "[Sójovým párkem proti cenzuře](#)"

Argumenty:	2
1. Omezení informované volby nakupujících	3
2. Vyhláška bude diskriminovat české výrobce rostlinných produktů	6
3. Novela je hrozbou pro udržitelnost a ochranu přírody	8
4. Vyhláška omezuje volbu zdravějšího životního stylu	10
Odpovědi na časté argumenty protistrany (pouze interní)	12

O kampani

Představte si, že sójový párek, houbový řízek či zeleninový burger zmizí z vašich regálů a meníček v restauraci. Cílem kampaně ProVeg Česko „Sójovým párkem proti cenzuře“ je zamezit přijetí [novely vyhlášky](#) Ministerstva zemědělství, která pod záminkou ochrany spotřebitelů a spotřebitelek a jejich informovanosti ztíží výběr a nákup rostlinných výrobků.

Novela zavádí přísné definice potravin a pokrmů, jako jsou „párek“, „burger“, „řízek“ či „karbanátek“. Tím by znemožnila používání zavedených názvů jako „houbový řízek“, „sójový párek“ či „fazolový burger“ u rostlinných produktů. To by poškodilo české výrobce, zvýšilo ceny rostlinných výrobků a vedlo ke zmatení nakupujících. Spotřebitelé a spotřebitelky jsou na tato označení zvyklí a spoléhají na ně, protože jim pomáhají určit, jak s nimi naložit v kuchyni a co od nich mohou chuťově očekávat.

Namísto ochrany spotřebitelstva novela paradoxně přinese zmatek, omezí dostupnost rostlinných výrobků a ztíží orientaci v nabídce těchto potravin. A navíc je zcela zbytečná – evropská legislativa již zajišťuje robustní pravidla pro označování potravin a chrání spotřebitele a spotřebitelky.

Navrhovaná regulace také vytváří administrativní a finanční zátěž pro české výrobce, kteří by museli přistoupit k přejmenování svých výrobků, změně obalů a marketingových materiálů. Tento krok povede ke zvýšení jejich nákladů, omezení konkurenceschopnosti českých firem a zdražení rostlinných alternativ pro koncové spotřebitelstvo. Kampaň „[Sójovým párkem proti cenzuře](#)“ proto volá po spravedlivých

podmínkách pro všechny výrobce potravin a ochraně spotřebitelstva před zbytečnými komplikacemi a omezeními při výběru.

O manuálu

Manuál slouží jako praktická pomůcka pro přípravu argumentace proti novele vyhlášky Ministerstva zemědělství, která diskriminuje rostlinné potraviny, jejich výrobce a spotřebitelstvo.

Manuál můžete využít jako:

- **Firma** (výrobce, prodejce):
 - K obhajobě svých zájmů, např. při přípravě na jednání s představiteli Ministerstva zemědělství, Potravinářské komory nebo jiných zapojených subjektů.
 - Při tvorbě odborných připomínek k novele vyhlášky, které mohou být součástí oficiálního připomínkového řízení.
- **Jednotlivec*kyně**:
 - K vyjádření nesouhlasu s navrhovanou legislativou, např. při psaní e-mailů politikům a političkám v rámci kampaně.
 - Při komunikaci s veřejností na sociálních sítích a šíření osvěty o problematice.

Manuál nabízí argumenty, které můžete použít v jejich současné podobě, nebo je přizpůsobit svému stylu komunikace a potřebám. Součástí jsou jak podrobné rozbory pro hlubší diskuse, tak stručné formulace vhodné pro rychlou komunikaci.

Dokument obsahuje hlavní argumenty, které vysvětlují, proč je přijetí novely vyhlášky problematické a nežádoucí. Každý z argumentů obsahuje část podrobnou a stručnou.

- *Podrobně* - vhodná zejména pro hlubší argumentaci, například při přípravě na jednání nebo odborné diskuse.
- *Stručně* - určená pro rychlou komunikaci, například na sociálních sítích nebo v e-mailech.

Pro doplnění argumentů najdete v některých případech i sekci „*Další informace*“, která obsahuje zajímavé podklady nebo fakta, jež mohou podpořit vaši argumentaci.

Vyberte si argumenty, které podle vás nejlépe vystihují, proč je přijetí dané novely vyhlášky nepřijatelné. Přizpůsobte jejich formulaci vašemu stylu komunikace, aby byl váš hlas přesvědčivější a silnější.

1. Omezení informované volby nakupujících

Podrobně:

[Novela vyhlášky č. 69/2016 Sb.](#) zavádí velmi přísné definice potravin a pokrmů, jako jsou „párek“, „burger“, „karbanátek“ či „řízek“. Ministerstvo zemědělství tento počin odůvodňuje tím, že tyto definice chrání spotřebitele a spotřebitelky před klamáním. Ve skutečnosti však promyšleně a cíleně vytváří nové překážky:

- Znemožnění užívání zavedených názvů: Názvy rostlinných produktů jako „sójový párek“, „houbový řízek“ nebo „fazolový burger“ by už nemohly být používány, přestože plní stejnou funkci v kuchyni a jsou pro nakupující intuitivní.
- Zmatek při nákupu: Tyto názvy rostlinných výrobků se vztahují ke způsobu jejich použití a přípravy, což zákazníkům a zákaznicím usnadňuje orientaci v nabídce. Nové, nepřirozené názvy by je mátlly, místo aby jim pomáhaly při rozhodování.
- Omezená dostupnost: Vyšší náklady na změny etiket, obalů a marketingu se promítnou do cen. To omezí dostupnost rostlinných produktů, které mnozí volí z ekologických, etických nebo zdravotních důvodů.

Průzkumy jasně ukazují, že spotřebitelé a spotřebitelky preferují aktuální názvy^{1 2}
3 4

- Průzkum YouGov pro ProVeg Česko, srpen 2024¹:
 - Až **7 z 10** dotázaných Čechů a Češek souhlasí se zachováním možnosti používat označení jako ‚rostlinná klobása‘, ‚sójový párek‘, ‚veganský řízek‘ atd. u výrobků s rostlinným složením.
 - Více než **8 z 10** českých nakupujících si pod sójovými párky představí rostlinný produkt bez obsahu masa.
- Průzkum provedený BEUC v 10 členských státech v roce 2020 zjistil, že **více než 68 %** dotázaných podporuje používání „masných“ názvů pro rostlinné produkty a 11 % nemá na problematiku žádný názor.⁵

¹ Průzkum YouGov pro ProVeg Česko, reprezentativní vzorek populace ČR 15–69 let (1007), srpen 2024. Více [zde](#).

² Průzkum IFH KÖLN. Kennzeichnung von vegetarischen/veganen Ersatzprodukten Eine bevölkerungsrepräsentative Befragung von Verbraucher:innen (březen 2022, reprezentativní vzorek 1500): https://www.vzbv.de/sites/default/files/2022-04/220307_IFH%20K%C3%96LN_Verbraucherzentrale_Kennzeichnung%20

³ Institute for Sustainable Futures. Australian consumer perceptions of plant-based meats and food labels: A national study (2022): <https://www.uts.edu.au/isf/explore-research/projects/australian-consumer-perceptions-plant-based-meats-and-food-labels>

⁴ ProVeg International. How common labelling language impacts consumer perceptions of plant-based products (červen 2022): https://corporate.proveg.com/wp-content/uploads/2022/11/Labelling_Report_ProVeg.pdf

⁵ The European Consumer Organisation (BEUC). One Bite at a Time: Consumers and the Transition to Sustainable Food. Analysis of a survey of European consumers on attitudes towards sustainable food. Červen 2020.

- Průzkum ProVeg Polska v roce 2023 ukázal, že 86 % dotázaných si nespletlo rostlinný produkt s živočišným, a hlavním důvodem těch, kteří produkt zaměnili, nebylo jeho označení, ale spěch či vyrušení při nákupu.⁶

Tato novela je navíc zbytečná, protože evropská legislativa (tzv. FIC nařízení č. 1169/2011) už jasně stanovuje pravidla pro označování potravin a chrání spotřebitele před klamavým označováním potravin⁷. Podle čl. 38 tohoto nařízení nesmějí členské státy v otázkách harmonizovaných nařízením přijímat vnitrostátní opatření, pokud to právo Unie nepovoluje. Žádný předpis EU takovou výjimku pro maso v současnosti nestanoví. Přijetí novely vyhlášky v této podobě tak jde nejen nad rámec evropské legislativy, ale je v přímém rozporu s čl. 38 nařízení.

- Článek 17 nařízení č. 1169/2011, ve spojení s bodem 4, části A, přílohy VI, jasně stanovuje povinnost označit záměnu složek v potravinách, pokud by tato záměna mohla vést ke klamání spotřebitelů. Toto pravidlo se vztahuje na případy, kdy název potravin odkazuje na konkrétní složku nebo druh suroviny, která byla nahrazena. Takové označení chrání spotřebitele a zajišťuje, že informace na potravinách jsou transparentní a neklamavé.
- Ale rostlinné výrobky nejsou „náhradou“ za konkrétní složku v tomto smyslu. Názvy jako „sójový párek“ nebo „houbový řízek“ se vztahují k tvaru, způsobu přípravy a použití potravin, nikoli k jejímu složení. Tyto pojmy spotřebitelé intuitivně chápou jako označení pro produkty z rostlinných ingrediencí, a proto nevedou k matení zákazníků.
- Tyto situace jsou již v evropské legislativě jasně pokryty a není důvod přidávat další omezení na národní úrovni.

Stručně:

Novela vyhlášky č. 69/2016 Sb. pod záminkou ochrany spotřebitelstva zavádí přísné definice potravin, jako jsou „párek“, „burger“ nebo „řízek“. Ve skutečnosti však tyto definice nechrání nakupující, ale masný průmysl. Znemožňují totiž rostlinným výrobkům používat zavedené názvy jako „sójový párek“ nebo „houbový řízek“, které lidé dobře znají, chápou a preferují, jak dokládají i nejnovější průzkumy.

https://www.beuc.eu/sites/default/files/publications/beuc-x-2020-042_consumers_and_the_transition_to_sustainable_food.pdf

⁶ Průzkum Ariadna Panel pro ProVeg Polska (prosinec 2023, reprezentativní vzorek 1068):

<https://proveg.prowly.com/284137-86-polakow-nie-ma-problemu-z-odroznieniem-wege-kielbasek-od-tych-miesnych-nowe-badanie-proveg-oraz-stanowisko-federacji-konsumentow-zaprzecza-argumentom-poprzedniego-mriw>

⁷ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1169/2011 ze dne 25. října 2011 o poskytování informací o potravinách spotřebitelům, o změně nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1924/2006 a (ES) č. 1925/2006 a o zrušení směrnice Komise 87/250/EHS, směrnice Rady 90/496/EHS, směrnice Komise 1999/10/ES, směrnice Evropského parlamentu a Rady 2000/13/ES, směrnice Komise 2002/67/ES a 2008/5/ES a nařízení Komise (ES) č. 608/2004:

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/HTML/?uri=CELEX:32011R1169&qid=1720358843092>

Novela pouze přinese zmatek při nákupu a zvýší ceny rostlinných výrobků, které lidé často volí z ekologických, etických nebo zdravotních důvodů. A jelikož Evropská legislativa již poskytuje účinnou ochranu spotřebitelů*lek a jasně stanovuje pravidla pro označování potravin, přijetí této novely je nejen zbytečné, ale také v rozporu s právem EU.

Další informace:

Dle informací dostupných ProVeg Česko, Státní zemědělská a potravinářská inspekce neviduje v informačním systému podněty ke kontrole od spotřebitelstva týkající se klamavého označování rostlinných alternativ. Znamená to, že ani Ministerstvo zemědělství ČR nedokáže doložit důkazy, že je potřeba definovat a chránit názvy jako párek, burger, řízek či karbanátek. Regulace je iniciativou výrobců masných produktů a ochrana spotřebitelstva proti klamání je jen zástěrkou pro znevýhodnění rostlinných výrobků.

2. Vyhláška bude diskriminovat české výrobce rostlinných produktů

Podrobně:

Navrhovaná novelizace vyhlášky bude mít zásadní negativní dopad zejména na malé a střední české výrobce rostlinných produktů. Ti budou čelit zbytečné administrativní a finanční zátěži v důsledku změn, které vyplývají z novely. Domácí menší firmy dostane do nevýhodné, slabší pozice a zhorší jejich konkurenceschopnost vůči mezinárodním výrobcům, kteří touto vnitrostátní vyhláškou nebudou nijak zasaženi.⁸

Přijetí vyhlášky bude mít významné důsledky nejen pro výrobce rostlinných potravin, maloobchodníky, ale i pro spotřebitele a spotřebitelky, například v souvislosti s:

- **Změny etiket a obalů:** výrobci budou muset upravit etikety, obaly a popisy výrobků (i v obchodech nebo na internetových stránkách).
- **Nákladný rebranding:** kromě grafických úprav bude nutné investovat do rebrandingu, aby si výrobky udržely zákazníky a zákaznice, zvyklé na původní označení či terminologii.
- **Zvýšení cen:** Vyšší náklady výrobců se nevyhnutelně promítnou do cen rostlinných produktů, což bude mít negativní dopad na nakupující. To může omezit dostupnost a tedy i atraktivitu těchto produktů, které lidé často vyhledávají z ekologických, etických či zdravotních důvodů.

Regulace výrazně naruší rovné a férové podmínky na trhu ve prospěch masného průmyslu a zahraničních firem, které nebudou nijak zatíženy touto legislativou. Novela se dotkne pouze výrobců v ČR, protože zboží z jiných zemí EU, které je označeno podle tamních pravidel, podléhá zásadě vzájemného uznávání. Ti, kteří přesunou výrobu do jiných zemí EU, kde podobné restrikce neplatí, se těmto pravidlům mohou vyhnout – i když své produkty budou dál prodávat v Česku.

To je pravděpodobně důvod, proč jiné členské státy EU podobnou legislativu nepřijímají. Belgie například v lednu 2024 zamítla návrh příručky, která by zakázala používat „masné“ názvy pro rostlinné výrobky, protože ignoroval potřeby spotřebitelů a spotřebitelek a ohrožoval jejich dostupnost i propagaci⁹. Naproti tomu Německo přijalo příručku, která povoluje používat názvy jako

⁸ Podle čl. 17 nařízení č. 1169/2011 je v členském státě prodeje povoleno použití názvu potraviny, pod kterým je výrobek vyráběn v souladu s právními předpisy a uváděn na trh v členském státě výroby.

⁹ Meat Management magazine. Belgium to keep 'meaty' labels on vegan foods. 18. 1. 2024: <https://meatmanagement.com/belgium-to-keep-meaty-labels-on-vegan-foods/>

„veganský“ nebo „vegetariánský salám“, „párek“ či „stejk“ u rostlinných produktů. Tato příručka má být publikována do konce roku 2024.^{10 11}

Stručně:

Navrhovaná vyhláška výrazně poškodí české výrobce rostlinných produktů, zejména malé a střední firmy, které budou čelit zbytečné administrativní a finanční zátěži. Povinné změny označení povedou k úpravám etiket a obalů, nákladnému rebrandingu a zdražení těchto produktů, což omezí jejich dostupnost a konkurenceschopnost na trhu. Zatímco české firmy budou těmito požadavky zatíženy, zahraniční producenti a masný průmysl zůstanou bez omezení, což naruší férové podmínky na trhu. Regulace může navíc motivovat výrobce k přesunu produkce do zemí EU, kde podobné restriktce neplatí. Ostatní státy, jako Belgie nebo Německo, se takové diskriminační legislativě vyhýbají, protože chápou potřeby spotřebitelů, lokálních firem i podporu rozvoje inovativního rostlinného segmentu.

Další informace:

Rostlinné výrobky přitom zaznamenávají v ČR rostoucí popularitu. V České republice se stravuje flexitariánsky již 25 % populace, vegetariánsky 7 % a vegansky 3 %. Zajímavé je, že rostlinné masné výrobky konzumuje až 23 % lidí, a to i ti, kteří se nestravují výhradně vegansky či vegetariánsky.¹²

Trh s rostlinnými alternativami masa a mořských plodů v České republice rychle roste, což potvrzuje, že zájem o tyto produkty není okrajovým trendem. Podle zprávy Euromonitor International z letošního roku vzrostly české tržby v této kategorii v roce 2024 o 13 % na 2,1 miliardy Kč oproti minulému roku a do roku 2029 se očekává růst na 3,91 miliardy Kč. Kategorie tofu a výrobků z něj rovněž roste, s odhadovaným nárůstem z 442 milionů Kč na 660 milionů Kč ve stejném období. Legislativa by měla tento rozvoj podpořit, nikoli brzdit.

Tento vývoj ukazuje na významný posun v preferencích českých spotřebitelů a spotřebitelek směrem k udržitelnějším a zdravějším alternativám, které jsou stále dostupnější a atraktivnější pro širší veřejnost.

¹⁰ <https://www.deutsche-lebensmittelbuch-kommission.de/>

¹¹ Die Süddeutsche Zeitung. Wann ist das Steak ein Steak? 21. 6. 2024:

<https://www.sueddeutsche.de/wirtschaft/ernaehrung-vegan-vegetarisch-lebensmittel-kennzeichnung-aldi-lidl-steak-wurst-lux.CUnFoe7yJeQoVghidohPf4?reduced=true>

¹² Průzkum FMCG Gurus - Czech Republic Meat & Plant-based survey (duben 2022, reprezentativní vzorek 1000), prezentován na odborném webináři „Spotřebitelský průzkum: Rostlinné alternativy masa a masných produktů“, 26. 5. 2024, organizován ProVeg Česko, přednáška Ing. Terezy Trávníčkové, minutáž 26:13:

<https://www.youtube.com/watch?v=Ck59IPZGZBo>

3. Novela je hrozbou pro udržitelnost a ochranu přírody

Podrobně:

Navrhovaná novela vyhlášky, která omezuje rozvoj a dostupnost rostlinných produktů, ohrožuje snahy o přechod k udržitelnějšímu potravinovému systému. Místo toho, aby podpořila ekologicky šetrnější výroby, nahrává masnému průmyslu, jehož činnost je jedním z hlavních faktorů změny klimatu.

Živočišné zemědělství je zodpovědné za 20 % všech lidmi vyprodukovaných emisí skleníkových plynů, jako je oxid uhličitý, metan a oxid dusný, přičemž metan tvoří až 32 % těchto emisí a má významný vliv na globální oteplování. Snížení závislosti na živočišné výrobě výrazně sníží emise a uvolní půdu, kterou lze využít k ukládání uhlíku, což přinese výhody pro klima a zabezpečení potravin.^{13 14 15}

Rostlinné výrobky mají menší uhlíkovou stopu než jejich protějšky živočišného původu – v některých případech až o 90 %.^{16 17 18} Rostlinné alternativy masa produkují o 30–89 % méně emisí než jejich živočišné protějšky. Například při výrobě rostlinné alternativy hovězího burgru se vyprodukuje o 85–89 % méně skleníkových plynů, při výrobě alternativy k vepřové klobáse je to o 30 % méně a u rostlinných alternativ kuřecích karbanátků je to o 36 % méně. Navíc k jejich produkci postačuje o 47–97 % méně půdy, méně vody a mají menší dopad na eutrofizaci (proces nadměrného hromadění živin ve vodních ekosystémech, který vede k přemnožení řas a sinic, úbytku kyslíku a zhoršení kvality vody).¹⁹

Namísto vytváření bariér pro rozvoj rostlinných produktů by legislativa měla podporovat jejich dostupnost jako účinný nástroj ke snížení emisí a ochraně přírody.

Potraviny živočišného původu využívají 83 % celosvětové zemědělské půdy, což je oblast velká jako Severní a Jižní Amerika dohromady, přičemž poskytují pouze

¹³ Xu, X., P. Sharma, et al. (2021): Global greenhouse gas emissions from animal-based foods are twice those of plant-based foods. *Nature Food* 2(9), 724–732.

¹⁴ The Breakthrough Institute (2023): Livestock Don't Contribute 14.5% of Global Greenhouse Gas Emissions. Available at:

<https://thebreakthrough.org/issues/food-agriculture-environment/livestock-dont-contribute-14-5-of-global-greenhouse-gas-emissions> [Accessed: 30.10.2023]

¹⁵ United Nations Environment Programme & Climate and Clean Air Coalition (2021): Global Methane Assessment: Benefits and Costs of Mitigating Methane Emissions. United Nations Environment Programme, Nairobi

¹⁶ Poore, J. & T. Nemecek (2018): Reducing food's environmental impacts through producers and consumers. *Science* 360(6392), 987–992

¹⁷ Kustar, A. & D. Patino-Echeverri (2021): A Review of Environmental Life Cycle Assessments of Diets: Plant-Based Solutions Are Truly Sustainable, even in the Form of Fast Foods. *Sustainability* 13(17), 9926.

¹⁸ Clark, M., M. Springmann, M. Rayner, et al. (2022): Estimating the environmental impacts of 57,000 food products. *Proceedings of the National Academy of Sciences* 119(33), e2120584119. doi:10.1073/pnas.2120584119

¹⁹ The Good Food Institute. Plant-based meat for a growing world. 2019:

https://gfi.org/wp-content/uploads/2021/02/GFI-Plant-Based-Meat-Fact-Sheet_Environmental-Comparison.pdf

18 % kalorií a 37 % bílkovin.¹⁷ Navíc podle FAO je zemědělská expanze příčinou téměř 90 % celosvětového odlesňování (v letech 2000 až 2018). Od roku 1990 bylo ztraceno 420 milionů hektarů lesa – to je téměř velikost Evropské unie (423 milionů hektarů).²⁰

[Zjistěte více o vlivu potravinového systému na klima.](#)

Stručně:

Navrhovaná novela vyhlášky znevýhodňuje rostlinné produkty, omezuje jejich rozvoj a dostupnost, a tím brzdí přechod k udržitelnějšímu potravinovému systému. Živočišné zemědělství je zodpovědné za 20 % všech lidmi produkoványými emisí skleníkových plynů a využívá 83 % celosvětové zemědělské půdy, přestože poskytuje jen 18 % kalorií a 37 % bílkovin. Rostlinné produkty mají až o 90% menší uhlíkovou stopu a jejich rozvoj by měl být prioritou v boji proti klimatické krizi. Místo omezování rostlinných potravin by legislativa měla podporovat jejich dostupnost jako efektivní nástroj pro snížení emisí a ochranu životního prostředí.

²⁰ FAO (2021): COP26: Agricultural expansion drives almost 90 percent of global deforestation. Available at: <https://www.fao.org/newsroom/detail/cop26-agricultural-expansion-drives-almost-90-percent-of-global-deforestation/en#:~:text=Rome%20%E2%80%93%20Agricultural%20expansion%20drives%20almost,Global%20Remote%20Sensing%20Survey%20today> [Accessed: 02.05.2022]

4. Vyhláška omezuje volbu zdravějšího životního stylu

Podrobně:

V dnešní době je běžné konzumovat živočišné produkty i několikrát denně. Výzkumy však opakovaně ukazují, že pro zdraví je příznivější strava založená převážně na celistvých rostlinných potravinách^{21 22 23 24 25 26 27 28}. Rostlinné výrobky mohou být užitečným pomocníkem při přechodu z tradiční české stravy, která je výrazně založená, na maso a masných produktech, směrem k udržitelnější a na vlákninu bohatšímu jídelníčku.

Navrhovaná novela vyhlášky Ministerstva zemědělství, která zavádí přísné definice potravin jako řízek, párek či burger, znevýhodňuje rostlinné produkty tím, že jim znemožňuje používat tato zavedená označení. Náklady na změnu označení a rebranding se nevyhnutelně promítnou do cenové dostupnosti těchto výrobků, což zkomplikuje přístup široké veřejnosti k produktům, které podporují zdravější životní styl. Tato regulace tak jednoznačně nahrává masnému průmyslu.

Tato skutečnost je o to víc alarmující vzhledem k tomu, že zpracované maso (tedy šunka, párky, klobásy, slanina atd.) bylo klasifikováno Světovou zdravotnickou organizací (WHO, IARC) jako karcinogen skupiny 1, což znamená, že pro jeho rakovinotvornost u lidí existují dostatečně spolehlivé důkazy, podobně jako u kouření. Samotné červené maso bylo zařazeno mezi karcinogeny skupiny 2A, neboli pravděpodobné karcinogeny, pro které existují silné důkazy o tom, že mohou způsobit rakovinu u lidí, ale nejsou tak jednoznačné jako u skupiny 1.

²¹ Buettner, D., & Skemp, S. (2016). Blue Zones: Lessons From the World's Longest Lived. *American journal of lifestyle medicine*, 10(5), 318–321. <https://doi.org/10.1177/1559827616637066>

²² Orlich, M. J., Singh, P. N., Sabaté, J., Jaceldo-Siegl, K., Fan, J., Knutsen, S., Beeson, W. L., & Fraser, G. E. (2013). Vegetarian dietary patterns and mortality in Adventist Health Study 2. *JAMA internal medicine*, 173(13), 1230–1238. <https://doi.org/10.1001/jamainternmed.2013.6473>

²³ Trichopoulou, A., Bamia, C., & Trichopoulos, D. (2009). Anatomy of health effects of Mediterranean diet: Greek EPIC prospective cohort study. *BMJ (Clinical research ed.)*, 338, b2337. <https://doi.org/10.1136/bmj.b2337>

²⁴ Martínez-González, M. A., Sánchez-Tainta, A., Corella, D., Salas-Salvadó, J., Ros, E., Arós, F., Gómez-Gracia, E., Fiol, M., Lamuela-Raventós, R. M., Schröder, H., Lapetra, J., Serra-Majem, L., Pinto, X., Ruiz-Gutierrez, V., Estruch, R., & PREDIMED Group (2014). A provegetarian food pattern and reduction in total mortality in the Prevención con Dieta Mediterránea (PREDIMED) study. *The American journal of clinical nutrition*, 100 Suppl 1, 320S–8S. <https://doi.org/10.3945/ajcn.113.071431>

²⁵ Jafari, S., Hezaveh, E., Jalilpiran, Y., Jayedi, A., Wong, A., Safaiyan, A., & Barzegar, A. (2022). Plant-based diets and risk of disease mortality: a systematic review and meta-analysis of cohort studies. *Critical reviews in food science and nutrition*, 62(28), 7760–7772. <https://doi.org/10.1080/10408398.2021.1918628>

²⁶ Dinu, M., Abbate, R., Gensini, G. F., Casini, A., & Sofi, F. (2017). Vegetarian, vegan diets and multiple health outcomes: A systematic review with meta-analysis of observational studies. *Critical reviews in food science and nutrition*, 57(17), 3640–3649. <https://doi.org/10.1080/10408398.2016.1138447>

²⁷ Koch, C. A., Kjeldsen, E. W., & Frikke-Schmidt, R. (2023). Vegetarian or vegan diets and blood lipids: a meta-analysis of randomized trials. *European heart journal*, 44(28), 2609–2622. <https://doi.org/10.1093/eurheartj/ehad211>

²⁸ Wang, Y., Liu, B., Han, H., Hu, Y., Zhu, L., Rimm, E. B., Hu, F. B., & Sun, Q. (2023). Associations between plant-based dietary patterns and risks of type 2 diabetes, cardiovascular disease, cancer, and mortality - a systematic review and meta-analysis. *Nutrition journal*, 22(1), 46. <https://doi.org/10.1186/s12937-023-00877-2>

Řadí se sem například i emise ze spalování dřeva v domácnostech, anorganické sloučeniny olova či insekticid DDT.^{29 30}

Naopak rostlinné alternativy masa a masných produktů, které jsou často neprávem kritizovány kvůli míře zpracování, mohou mít na zdraví pozitivní vliv. Studie publikovaná v *The American Journal of Clinical Nutrition* ukázala, že nahrazení masných produktů, jako jsou burgery či párky, jejich rostlinnými alternativami může vést ke snížení hladiny LDL cholesterolu, což je faktor spojený s rozvojem srdečních onemocnění.³¹ Rostlinné produkty navíc obsahují zdraví prospěšnou vlákninu, což je u masných výrobků zcela absentující složka.

Tato novela omezuje dostupnost rostlinných produktů, což je v přímém rozporu s doporučeními odborníků na výživu a veřejné zdraví, kteří podporují přechod k rostlinnější stravě jako cestu ke zlepšení zdraví populace.

Stručně:

Navrhovaná vyhláška omezuje dostupnost a znevýhodňuje rostlinné produkty, které nabízejí možnost zdravější a udržitelnější stravy. Zatímco zpracované maso je podle WHO klasifikováno jako karcinogenní, rostlinné produkty mohou pomáhat snižovat riziko srdečních chorob, podporují příjem vlákniny a přispívají k celkově zdravějšímu stravování. Omezení těchto produktů povede k vyšším cenám, horší dostupnosti a sníží možnost veřejnosti přejít na zdravější životní styl, což je v přímém rozporu s doporučeními odborníků na výživu.

Další informace:

[Nejnovější průzkum organizace ProVeg International](#) ukazuje, že rostlinné alternativy masa a mléka nejen že mohou držet krok se svými živočišnými protějšky, ale v řadě výživových ukazatelů je dokonce mohou předčit. Analýza 673 produktů v 11 zemích, včetně Česka, ukázala, že rostlinné výrobky mohou nabízet vyšší obsah vlákniny, méně nasycených tuků a srovnatelný obsah bílkovin s konvenčními potravinami živočišného původu. Průzkum ukázal, že rostlinné maso prodávané v českých supermarketech se řadí mezi evropskou špičku v obsahu bílkovin a vlákniny

²⁹ World Health Organisation. Cancer: Carcinogenicity of the consumption of red meat and processed meat. 26.10.2015:

<https://www.who.int/news-room/questions-and-answers/item/cancer-carcinogenicity-of-the-consumption-of-red-meat-and-processed-meat>

³⁰ World Health Organization. International Agency for Research on Cancer (IARC) Monographs on the Identification of Carcinogenic Hazards to Humans. Agents Classified by the IARC Monographs, Volumes 1–136:

<https://monographs.iarc.who.int/agents-classified-by-the-iarc/>

³¹ Crimarco, A., Springfield, S., Petlura, C., Streaty, T., Cunanan, K., Lee, J., Fielding-Singh, P., Carter, M. M., Topf, M. A., Wastyk, H. C., Sonnenburg, E. D., Sonnenburg, J. L., & Gardner, C. D. (2020). A randomized crossover trial on the effect of plant-based compared with animal-based meat on trimethylamine-N-oxide and cardiovascular disease risk factors in generally healthy adults: Study With Appetizing Plantfood-Meat Eating Alternative Trial (SWAP-MEAT). *The American journal of clinical nutrition*, 112(5), 1188–1199.

<https://doi.org/10.1093/ajcn/nqaa203>